

Obsah

<i>Předmluva autora</i>	11
Úvod	15
Část první – vstupní	17
1. Vymezení tématu	17
1.1. Téma práce v kontextu moderních dějin českého státu	18
1.2. Téma práce v mezinárodním kontextu	19
Část druhá – správně vědní	21
2. Územní samospráva – politické a právní pojetí	21
2.1. Organizační a právní principy výkonu územní správy	24
2.1.1. Poznámky k právní subjektivitě ve veřejném právu	25
2.1.1.1. Právní subjektivita veřejnoprávní korporace	26
2.1.1.2. Východiska k úvahám o problému právní subjektivity městských obvodů/městských částí	32
2.1.2. Poznámky k pojmům dekoncentrace a decentralizace	34
2.1.3. Poznámky k tzv. principu subsidiarity	36
2.2. Charakteristiky územní samosprávy	38
2.2.1. Poznámky k osobnímu základu samosprávy obcí a městských obvodů/městských částí	39
2.2.2. Poznámky k územnímu základu samosprávy obcí a městských obvodů/městských částí	41
2.2.3. Poznámky k působnosti a pravomoci územních samosprávných celků, zejména obcí, a městských obvodů/městských částí	43
2.2.4. Poznámky k ekonomickému základu samosprávy obcí a městských obvodů/městských částí s přihlédnutím k problému právní subjektivity	50
2.2.5. Poznámky k právnímu jednání, orgánům a vnitřní organizaci obcí a městských obvodů/městských částí ve smíšeném modelu místní správy	53
2.2.6. Poznámky k doзору nad výkonem pravomocí obcí, opravným prostředkům, nápravě nesprávných/protizákonných opatření v systému smíšené místní správy	54
Část třetí – historická	63
3. Statutární města a územně členěná města v kontextu vývoje územní samosprávy na území Čech, Moravy a Slezska do roku 1990	63
3.1. Období 1849–1938: Statutární města v rakousko-uherském obecním zřízení a v převzatém obecním zřízení československém	64

3.1.1. Statutární města v rakousko-uherské monarchii do roku 1918	64
3.1.2. Statutární města v období Československé republiky do roku 1938	65
3.1.3. Počátky vnitřního územního členění některých statutárních měst	65
3.2. Období 1939–1945: Degradace samosprávy za tzv. druhé republiky a za Protektorátu Čechy a Morava	68
3.2.1. Potlačení samosprávy v období tzv. druhé republiky	68
3.2.2. Zánik samosprávy za Protektorátu Čechy a Morava	68
3.2.3. Zřízení nových statutárních měst protektorátní vládou	69
3.3. Období 1945–1990: Nahrazení územní samosprávy dekoncentrovanou státní mocí, vykonávanou Národními výbory	69
3.3.1. Národní výbory v letech 1945–1990	70
3.3.2. Statutární města v období 1945–1948	73
3.3.3. Hlavní město Praha v období 1945–1990	74
3.3.4. Krajská města s obvodními národními výbory v období 1948–1990	78

Část čtvrtá – obecná, de constitutione et lege lata 83

4. Reforma veřejné správy a obnova obecního zřízení po roce 1989	83
4.1. Etapový vývoj decentralizované územní veřejné správy v právním řádu ČR	84
4.1.1. Rekonstituce územní samosprávy v Ústavách ČSSR/ČSFR a ČR	89
4.1.2. Obnovení obecního zřízení v ČR	93
4.1.2.1. Osobní základ samosprávy obcí podle soudobé úpravy	95
4.1.2.2. Územní základ samosprávy obcí, pojem správního obvodu	96
4.1.2.3. Působnost a pravomoc obcí podle soudobé úpravy	100
4.1.2.4. Ekonomický základ samosprávy obcí podle soudobé úpravy	130
4.1.2.5. Orgány, právní jednání a vnitřní organizace obcí podle soudobé úpravy	138
4.1.2.6. Dozor nad výkonem pravomocí obcí, opravné prostředky, náprava nesprávných/protizákonných opatření	149
4.2. Některé zvláštnosti vývoje obecního zřízení pro statutární města a hl. m. Prahu	159
4.2.1. Vývoj postavení statutárních měst v letech 1990–2003	159
4.2.2. Vývoj právní úpravy postavení hl. m. Prahy v letech 1990–2002	163

Část pátá – zvláštní, de lege lata et edicto ferenda 172

5. Dekoncentrace správních funkcí v územně členěných statutárních městech a v hl. m. Praze	172
5.1. Dekoncentrace správních funkcí územně členěných statutárních měst	173
5.1.1. Systematika úpravy statutárních měst v obecním zřízení	174
5.1.2. Právní podmínky vzniku městských obvodů/městských částí ve statutárních městech	174
5.1.3. Vývoj právního pojetí a zákonného obsahu městských statutů ve statutárních městech	175
5.1.4. Obecné právní řešení dekoncentrace správních funkcí ve statutárních městech	178

5.1.4.1. K právní subjektivitě městských obvodů/městských částí statutárních měst	179
5.1.4.2. Osobní a územní základ samosprávy městských obvodů/městských částí statutárních měst.	181
5.1.4.3. Pravomoci a působnosti měst a městských obvodů/městských částí statutárních měst – obecné možnosti jejich svěření statutem ..	184
5.1.4.4. Ekonomický základ samosprávy v městských obvodech/městských částech statutárních měst	208
5.1.4.5. Orgány měst a městských obvodů/městských částí statutárních měst, jejich právní jednání a vzájemné vztahy	214
5.1.4.6. Správní dozor, kontrola a správní řízení v územně členěných statutárních městech	218
5.2. Dekoncentrace správních funkcí v hl. m. Praze.	227
5.2.1. Systematika zvláštní úpravy hl. m. Prahy	227
5.2.2. Právní podmínky vzniku a změny počtu samosprávných městských částí v hl. m. Praze	228
5.2.3. Vývoj právního pojetí a zákonného obsahu statutu hl. m. Prahy.....	230
5.2.4. Obecné právní řešení dekoncentrace správních funkcí v hl. m. Praze	232
5.2.4.1. K právní subjektivitě městských částí hl. m. Prahy	233
5.2.4.2. Osobní a územní základ samosprávy městských částí hl. m. Prahy.	235
5.2.4.3. Pravomoci a působnosti hl. m. Prahy a městských částí	237
5.2.4.4. Ekonomický základ samosprávy v hl. m. Praze.	254
5.2.4.5. Orgány hl. m. Prahy a městských částí, jejich právní jednání a vzájemné vztahy	258
5.2.4.6. Správní dozor a kontrola v hl. m. Praze	260
Část šestá – zvláštní, de edicto lata.	264
6. Dekoncentrace správních funkcí územně členěných statutárních měst a hl. m. Prahy – zvláštní část	264
6.1. Statutární úpravy územně členěných statutárních měst.	266
6.1.1. Vznik městských obvodů/městských částí ve statutárních městech	266
6.1.1.1. Vznik městských obvodů/městských částí ve městech s bývalými obvodními národními výbory	266
6.1.1.2. Vznik městských obvodů/městských částí v dalších statutárních městech	268
6.1.1.3. Další důležité okolnosti vývoje územního členění statutárních měst	270
6.1.1.4. Nehomogenost soustavy územně členěných statutárních měst ...	274
6.1.2. Vývoj statutárních předpisů územně členěných statutárních měst ...	276
6.1.3. Některé charakteristické rysy statutárních předpisů jednotlivých měst	280
6.1.3.1. Obsah statutů z hlediska osobního základu samosprávy	280
6.1.3.2. Obsah statutů z hlediska územního základu samosprávy	281

6.1.3.3. Obsah statutů z hlediska pravomocí a působností města a městských částí	283
6.1.3.4. Obsah statutů z hlediska ekonomického základu samosprávy	288
6.1.3.5. Obsah statutů z hlediska vztahů mezi orgány města a městských částí a právního jednání městských částí	291
6.1.3.6. Obsah statutů z hlediska správního dozoru a kontroly	293
6.2. Statutární úpravy hl. m. Prahy	295
6.2.1. Vznik městských částí a změny v jejich počtu a území	295
6.2.2. Vývoj Statutu hl. m. Prahy	297
6.2.2.1. Vývoj Statutu hl. m. Prahy z hlediska procedurálního	297
6.2.2.2. Vývoj Statutu hl. m. Prahy z hlediska obsahu	301
6.2.3. Některé další charakteristické rysy pražského statutu	302
6.2.3.1. Obsah Statutu hl. m. Prahy z hlediska osobního základu samosprávy	302
6.2.3.2. Obsah Statutu hl. m. Prahy z hlediska územního základu samosprávy	302
6.2.3.3. Obsah Statutu hl. m. Prahy z hlediska působnosti a pravomoci města a městských částí	303
6.2.3.4. Obsah Statutu hl. m. Prahy z hlediska ekonomického základu samosprávy	304
6.2.3.5. Obsah Statutu hl. m. Prahy z hlediska vztahů mezi orgány města a městských částí a právního jednání	305
6.2.3.6. Obsah Statutu hl. m. Prahy z hlediska správního dozoru a kontroly	305
Část sedmá – závěrečná	306
7. Závěry a náměty de constitutione et lege ferenda	306
7.1. K obecnímu zřízení, smíšenému modelu místní veřejné správy a soustavě jejích orgánů	307
7.1.1. Závěry a náměty k zajištění poslání územní veřejné správy právní úpravou obecního zřízení	307
7.1.2. Závěry a náměty k otázkám smíšeného modelu územní správy	309
7.2. K dekoncentraci obecní správy v územně členěných městech	310
7.2.1. Závěry a náměty k dekoncentraci správy obcí z hlediska ústavního a obecního správního práva	312
7.2.2. Závěry a náměty k řešení dekoncentrace obecní správy v rámci případného pokračování reformy územní veřejné správy	314
7.2.3. Další závěry a náměty z hlediska teorie samosprávy a jejího průmětu do pozitivního práva, upravujícího dekoncentraci obecní správy	316
7.3. Závěry a náměty ke statutární normotvorbě obcí a jejímu právnímu rámci	319

Příloha 1. Přehled územně členěných měst a jejich městských obvodů/městských částí (stav k 31. 12. 2003).....	323
---	-----

Příloha 2. Přehled městských částí hl. m. Prahy (stav k 31. 12. 2003).....	333
---	-----

Příloha 3. Přehled statutů a vyhlášek statutárního charakteru, přijatých územně členěnými statutárními městy v období 1990–2004 (stav k 31. 8. 2004).....	339
---	-----

Příloha 4. Přehled statutů a vyhlášek statutárního charakteru, přijatých hlavním městem Prahou v období 1990–2004 (stav k 31. 8. 2004).....	343
---	-----

Příloha 5. Seznam použitých pramenů	346
---	-----

APPENDIX Zlomky informací o územním členění měst v jiných evropských státech	364
---	-----

ca 1994, mj. proto, abych mohl pokračovat v přerušném právnickém studiu. Právci na
Statutu hl. m. Prahy jsme s několika kolegy ukončili, ještě před mým odchodem z po-
lityky, uzovením určité vývojové etapy. I když výsledně schválený, nebo spíše dovo-
přetorový Statut zdaleka nespíchoval představě, s jakými byl návrh připravován, do-
sáhli jsme snad jistého zpřílednění a stabilizace vztahů mezi městem a městskými
částmi.

Další vývoj komunálního práva, zejména problematiky velkých měst, jsem nadále
sledoval jen okrajově sledoval, mimo jiné v rámci své konzulační spolupráce s mě-
stem Ústí nad Labem. Když jsem se při studiu dosud přes úskalí judičiálních před-
mětů k závěrečným rozvahám, zaměřeným na ústavní a správní problematiku, or-

I Teprve po dokončení této studie jsem si uvědomil, že to byla zcela rutina z dřívějšího
působení v přírodovědné a technické oblasti, kde publikované výstupy byly vý-
sledkem týmové práce, která mne podvědomě vedla ke stylizaci celého textu do
nějakého čísla. Jak se ukáže hned na následující straně, ani při práci na této mono-
grafii nebylo v mých slátech publikaci sestavit osamocené a izolované. V žádném případě
zde nebyl zároveň soustavným užtím plurálu podroben v textu vyslovené názory
mého, neboť jsem během sbírání podkladů a formulování závěrečného
výsledku byl stále v kontaktu s kolegy z různých ústředních úřadů, zejména
s ústředním úřadem Prahy, se kterým jsem měl velmi blízké vztahy.